

Tid Tisdagen den 19 november 2013 kl 16.30 – 17.15
Plats Virvelvinden, Stadshuset
Justerat Måndagen den 2 december 2013

Ulla Hamilton

Daniel Helldén

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Ulla Hamilton (M), ordföranden

Daniel Helldén (MP), vice ordföranden

Bo Arkelsten (M)

Datevig Tjärnberg (M)

Marie Agmén (M)

Jonas Naddebo (C)

Malte Sigemalm (S)

Annika Ödebrink (S)

Oskar Levin (S)

Martin Hansson (MP)

Tobias Johansson (V)

Tjänstgörande ersättare:

Christoffer Kuckowski (M)

för Daniel Valiollahi (M)

Charlotta Schenholm (FP)

för Mark Klamberg (FP)

Ersättare:

Inga-Lill Larsson (M)

Christer Swärd (M)

Ole-Jörgen Persson (M)

Jesper Svensson (FP)

Göran Oljeqvist (KD)

Margareta Stavling (S)

Jimmy Lindgren (S)

Hampus Rubaszkin (MP)

Petra Schagerholm (MP)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Per Anders Hedkvist, Louise Bill, Ted Eil, Åse Geschwind, Inga-Lill Hultin, Mattias Lundberg och Marita Söderqvist samt personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-9 och biträdande borgarrådssekreteraren Shashika Sellgren.

§ 14**Gångbro till Årsta Holmar. Inriktningsbeslut**

Dnr T2013-420-06256

Beslut

Trafik- och renhållningsnämnden beslutar enligt trafikkontorets förslag:

- 1 Trafik- och renhållningsnämnden fattar inriktningsbeslut att bygga gångbro till Årsta Holmar i enlighet med kontorets förslag.

Handlingar i ärendet

- Trafikkontorets tjänsteutlåtande från den 29 oktober 2013.
- Skrivelse från Birgitta Alexius, inkommen den 14 november 2013.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton m.fl. (M), Charlotta Schenholm (FP) och Jonas Naddebo (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Daniel Helldén m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 1. Att trafik- och renhållningsnämnden avbryter förslaget att bygga gångbro till Årsta Holmar.
 2. Att vidare anföra följande:

Årsta Holmar är en stor naturtillgång beläget centralt mellan Södermalm och Årsta. Det är angeläget att staden lägger stor vikt vid att säkerställa den biologiska mångfalden och bevarandevärdet av Årsta Holmar. En broförbindelse till Årsta holmar skulle skada dess biologiska mångfald och karaktär och hota de känsliga kvarvarande ostörda häckningsplatserna för fågellivet. Förvaltningen på Södermalm har sedan tidigare utrett frågan om att bygga en permanent bro till Årsta Holmar och har också förklarat sig skeptiska till en sådan idé och pekat på just skörheten i naturlivet och behovet att bemöta området med stor varsamhet. Det saknas idag en uppdaterad art inventering för växt- och djurlivet på holmarna.

En broförbindelse skulle öppna upp för ett högt besöksstryck och ett behov av att successivt anpassa Årsta holmar efter antalet besökare. En sådan utveckling leder sannolikt till att den rika natur som bron öppnades upp för efter en tid inte längre finns kvar. Allholmen som bron från Södermalm ska ansluta till är den holme med minst naturvärde av de tre

holmarna. Det är dock oklart hur de övriga två holmarna ska skyddas med tillfälliga avstängningar under häckningsperioden och hur lång den perioden bedöms vara. Troligen perioden april till augusti. En bro som enbart ger tillgänglighet till Allholmen och skyddar de övriga två holmarna skulle delvis förändra förutsättningarna för bevarande av holmarnas naturvärden, men det är dock inte ekonomiskt rimligt att anlägga bron ut till Allholmen.

Klimatförändringarna får mycket uppmärksamhet i media, men förlusten av den biologiska mångfalden är på ett grundläggande sätt ett minst lika allvarligt hot, eftersom ekosystemens försämring ofta når en punkt där det inte finns någon återvändo – och utrotning är för evigt. Det finns dessutom få orörda platser kvar i Stockholm och att låta Årsta Holmar förbli lika orört som unikt är att ta ansvar för kommande generationer.

Olika föreningar bedriver idag guidade turer med färja ut till Årsta holmar. Vi ser det som en möjlig väg för att bibehålla den biologiska mångfalden och genom reglerade besöksströmmar ge Stockholmarna en möjlighet att besöka Årsta holmar. Besöken bör i så fall gälla en begränsad storlek på sällskapen och med en guide eller motsvarande som kan dela med sig av expertkunskap, och samtidigt vara en garant på plats för att besökarna respekterar naturvärden på ön. Staden kan bidra med information på stadens hemsida angående dessa guidade turer.

- 3) Malte Sigemalm m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
1. Att avslå inriktningsbeslut beträffande att bygga gångbro till Årsta Holmar i enlighet med trafikkontorets förslag.
 2. Samt att därutöver anföra följande:

Årsta Holmar är en relativt orörd oas mitt i Stockholm som enbart kan nås via båt. Att bygga en bro till holmar innebär att den värdefulla naturen samt fågellivet kommer till korta. Utsätts för onödigt slitage och kan komma att skadas. Detta är ett förslag som till stora delar drivs av Stadsmiljöborgarrådet, vars parti (C) även uttalat att man kan tänka sig att förvandla holmarna till ett bad och nöjescentrum.

Vi vill uppmärksamma nämnden på en artikel i DN som just tog upp problematiken med att t ex bygga en bro till holmarna. Alma Tiwe biolog vid Stockholms universitet skrev följande debattinlägg i DN.

På Årsta holmar finns i dag flera biologiskt värdefulla biotoper som fuktlövskog, ädellövskog och hållmarkstallskog, alla ovanliga i Stockholms stad. Här finns även Stockholms enda gungfly. Ön ser ut som den gör både trots och tack vare sin isolering. Ekologiskt sett är isolering ett hot mot artrikedomen eftersom ett isolerat område blir ömtåligt för utdöende och inavel. Men isolering innebär också avskildhet från störning, och denna ö har länge kunnat åtnjuta en ostördhet som de flesta så här storstadsnära miljöer aldrig får chansen att uppnå. Det har aldrig funnits en permanent allmän bro från fastlandet. Enda sättet att ta sig dit har varit med båt. Dessutom har ön stått obrukad av mänsklig hand sedan den sista bofasta familjen lämnade den på 1950-talet.

Strändernas fuktlövskog är orörd med stor mångfald av både växter och djur. Den är en populär häckningsplats för fågelarter som strandskata, gröngöling, rörsångare, häger och sothöna. Kattuggla har skådats i de ihåliga pilträden. På södra spetsen häckar ett duvhökspår, och på den nordöstligaste kanten finns en aktiv bäverhydda. Ön har en mycket rik kärlväxtflora – vid en totalinventering under 1980-talet hittades 276 arter av kärlväxter – med många för Stockholm ovanliga blomväxter. Några exempel är strandlysing, vårspergel och blåsuga. Dessa tre är representanter för olika miljöer som alla är mycket sällsynta i en stad – fuktlövskog, hållmark respektive hagmark.

I början av 2000-talet lades ett förslag fram om att göra Årsta holmar till naturreservat tillsammans med Årstaskogen. Stockholms stad har beslutat att gå vidare med detta, men förslaget har sedermera lagts på is, delvis för att det inte fanns något exploateringsstryck på ön vid den tidpunkten. Nu, i skenet av Centerns förslag, är det beklagligt att staden inte genomförde planerna.

Om allmänheten fick fritt tillträde till Årsta holmar, även utan de omfattande förändringar som det här exploateringsförslaget påbjuder, är det troligt att biodiversiteten skulle minska drastiskt. Störningskänsliga arter, såväl växter som fåglar och däggdjur, skulle med stor sannolikhet försvinna. Dessutom har ekosystem som inte ofta har utsatts för störningar låg motståndskraft mot plötsliga förändringar, så miljöerna kanske aldrig återhämtar sig. För att bevara Årsta holmar som de ser ut i dag, med den otroliga mångfalden av biotoper och arter, behövs tre komponenter: utökad hävd bestående av slyröjning, slåtter och bete – förslagsvis av får då de sliter mindre på marken än kor –

varsam skötsel av barr- och ädellövskogen för att förhindra att gran tar över samt fortsatt avskildhet där allmänheten tillåts besöka ön som nu i sparsamt antal.

Stockholm är, liksom alla storstäder, i behov av biologisk mångfald och buffertar i form av naturliga miljöer. Det vore en förlust för oss alla om Årsta holmar förlorade sin mosaik av unika ekosystem.

*Alma Tiwe
biolog, Stockholms universitet*

- 4) Tobias Johansson (V) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
1. Att återremittera ärendet.
 2. Trafik- och renhållningsnämnden ger kontoret i uppdrag att ytterligare utreda huruvida det är möjligt att med hjälp av en bro låta allmänheten få ökad tillgång till Årsta holmar utan att skadan för den biologiska mångfalden blir för stor. Vilka försiktighetsmått i form av t.ex. tillträdesförbud i samband med reproduktionsperioden som behöver i så fall vidtas ska redovisas. Till utredningen ska oberoende experter knytas.
 3. Därutöver anföra följande:

(V)i vill värna både den biologiska mångfalden och medborgarnas möjlighet att ta del av grönområden med hög kvalitet.

Årsta holmar har en rik fauna och där häckar bl.a. nationellt rödlistade arter.

Områdets unika biologiska mångfald ställer därför krav på att allmänhetens tillgång till Årsta holmar måste begränsas under reproduktionsperioden för att vissa arter ska kunna fortleva långsiktigt på platsen. Detta har påtalats både av såväl miljörörelsen som av stadens egen miljöförvaltning.

Miljöförvaltningen har bl.a. i ett tjänsteutlåtande 2012-11-27 (DNR 2012-014774) påtalat problemet med att förvaltningen inte kommer att ha möjlighet att bedriva daglig tillsyn.

Vi skulle vara en glädje för oss att medverka till att göra Årsta holmar mer tillgängliga för allmänheten om vi visste att den biologiska mångfalden ändå kunde skyddas.

Det underlag som återfinns i detta ärendes tjänsteutlåtande är tyvärr allt för undermåligt för att nämnden ska ha kunna fatta ett väl genomtänkt beslut.

ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden Ulla Hamilton (M) ställer därefter övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Ulla Hamilton m.fl. (M), Charlotta Schenholm (FP) och Jonas Naddebo (C).

Reservation

Vice ordföranden Daniel Helldén m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Malte Sigemalm m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Tobias Johansson (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag om återremiss.

Vid protokollet
Åse Geschwind

Rätt utdraget intygar:
